

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6-130-16>
УДК 336.7

Харабара Віолетта Миколаївна¹

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів і кредиту

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Грешко Роман Ігорович²

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів і кредиту

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Харабара Володимир Іванович³

кандидат військових наук, доцент,
професор кафедри керівництва військами (силами) в мирний час

Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського

ФОНДОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ: СТАН, АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Анотація. Стаття присвячена аналізу сучасного стану та перспектив розвитку національного фондового ринку. Непередбачувана ситуація внаслідок військових дій суттєво підвищує рівень ризику для інвесторів, що може призвести до відтоку капіталу та погіршення інвестиційного клімату в країні. На основі теоретичних засад оцінки фінансових ринків досліджуються практичні аспекти функціонування національного фондового ринку. Особлива увага приділяється аналізу динаміки торгівлі цінними паперами та впливу макроекономічних факторів на його стабільність. Направленість ринку на продаж облігацій внутрішньої державної позики призводить до обслуговування фондовим ринком потреб державної влади, а не розвитку приватного сектору та інвестиційно-привабливих галузей економіки. Виокремлено основні проблеми, що стримують розвиток ринку, та запропоновано рекомендації щодо вдосконалення механізмів регулювання та підвищення його ефективності.

Ключові слова: фондовий ринок, інфраструктура ринку, фондові біржі цінні папери, обсяг торгів.

Violetta Kharabara

PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance and Credit
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

Roman Greshko

PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance and Credit
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

Volodymyr Kharabara

PhD in Military Science,
Professor of the Department of Command and Control of Troops (Forces) in Peacetime
National Defence University of Ukraine named after Ivan Cherniakhovskiy

STOCKMARKET OF UKRAINE: STATUS, CURRENT PROBLEMS AND PROSPECTS

Summary. The study of current conditions, features and trends in the development of the stock market and infrastructure of Ukraine is becoming extremely relevant for the national economy. In view of this, the article is devoted to highlighting the current state of the Ukrainian stock market, its problems and determining the prospects for future development, but it is the stock market that is an important indicator of the country's economic development today. The unpredictable situation due to military operations significantly increases the level of risk for investors, which can lead to capital outflows and deterioration of the investment climate in the country. Based on the theoretical foundations of financial market valuation, the practical aspects of the functioning of the national stock market are studied. A thorough study of the institutional, instrumental and infrastructural composition of the stock market development is carried out, the main trends in its functioning are considered and its inherent features are noted. Particular attention is paid to the analysis of the dynamics of securities trading and the impact of macroeconomic factors on its stability. The market's focus on the sale of domestic government bonds leads to the stock market serving the needs of the government, rather than the development of the private sector and investment-attractive sectors of the economy. It is found that the modern stock market is characterized by rapid development, the emergence of new instruments and participants, geopolitical instability, rising volatility and the rapid development of new financial technologies (fintech). The prospects for the stock market development remain positive, due to a number of factors, such as the growing role of institutional investors, the development of online investing, the emergence of new investment instruments (ETFs, exchange-traded bonds and derivatives), and the increasing role of ESG investing. The author identifies the main problems hindering the development of the market and offers recommendations for improving regulatory mechanisms and increasing its efficiency. The realization of these prospects depends on a number of factors, such as political stability, a favorable investment climate, and effective stock market regulation.

Keywords: stock market, market infrastructure, stock exchanges securities, trading volume.

¹ ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8555-6440>

² ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3054-356X>

³ ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7912-6578>

Постановка проблеми. Фондовий ринок є життєво важливим інструментом для залучення інвестицій, як внутрішніх, так і зовнішніх. Він слугує міцним фундаментом для розвитку економіки, забезпечуючи фінансування підприємств, державних проєктів та соціальних програм. Ефективно функціонуючий фондовий ринок стимулює розвиток не лише бізнесу, а й інших секторів економіки, таких як банківський, страховий та пенсійний. Однак, український фондовий ринок, попри значний потенціал, має значні відставання від розвинених ринків. Особливо гостро ця проблема стала відчутною в умовах війни. Важливими викликами та ключовими ризиками для розвитку національної економіки та фінансово-інвестиційних процесів в Україні в сучасних умовах є: загострення кризових тенденцій в світовій економіці, зокрема, в енергетичній сфері та на фінансових ринках капіталів, що в сукупності впливає на розмір міжнародної фінансової допомоги Україні; перспектива повільного відновлення економіки внаслідок руйнації промислової, енергетичної, соціально-економічної інфраструктури; втрата суттєвої частки виробничого та трудового потенціалу країни; високий рівень безробіття, міграція населення; деформований споживчий попит; жорстка монетарна політика та скорочення банківського кредитування бізнесу; згорання програм державної підтримки економіки та соціальних витрат; різке скорочення податкових доходів бюджету та висока вартість внутрішніх державних позик на вітчизняному фондовому ринку [1].

У контексті посилення процесів глобалізації та інтеграції національних економік у світову систему, традиційні інструменти макроекономічної політики держави зазнають суттєвих трансформацій. Зменшення ефективності фіскальних та монетарних важелів обумовлене зростанням взаємозалежності національних економік і посиленням ролі транснаціональних корпорацій та міжнародних фінансових інституцій. Однак, незважаючи на ці обмеження, роль держави у формуванні та стабілізації національної економіки залишається критично важливою, особливо в умовах воєнного конфлікту. В умовах неоліберальної моделі глобалізації держава має зосередитися на: формуванні сприятливого бізнес-клімату; підтримці національних виробників; соціальному захисті населення; розвитку фінансового сектору; активній міжнародній співпраці. Формування ефективної довгострокової стратегії розвитку українського фондового ринку в умовах війни та глобальної фінансової нестабільності потребує комплексного підходу та глибокого розуміння сучасних викликів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем розвитку фондового ринку України та його значення для економічного зростання країни приділяється значна увага таких вітчизняних вчених як: Ісакова О.М., Калюга О.О., Краснова І.В., Проценко К.В., Стовбун А.О., Яковенко Г.С. та ін. Однак, віддаючи належне науковому доробку вітчизняних вчених, варто зазначити, що на сьогодні фондовий ринок є одним з найбільш недооцінених елементів фінансової системи України, у зв'язку

з цим потребує детального аналізу і подальших досліджень.

Метою статті є дослідження сучасного стану та перспектив розвитку фондового ринку з урахуванням останніх тенденцій та викликів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Процеси глобалізації справляють усе більший багатовекторний вплив на розвиток національних економік, зокрема фінансово-економічну систему, що підтверджується зростанням інтеграції міжнародних економік, активізацією горизонтальних зв'язків між інституційними та професійними економічними суб'єктами, що сприяє вільному руху позикового та інвестиційного капіталів на світових фінансових та фондових ринках. За характеристикою причинно-наслідкових глобалізаційних зв'язків професорки С.В. Онищенко, «... фінансова глобалізація як полісистемний інтегрований об'єктивний процес є результатом поглиблених фінансових зв'язків країн, лібералізації цін та інвестиційних потоків, створення глобальних транснаціональних фінансових груп і справляє... вплив на розвиток світової фінансової системи» [2].

Фондові ринки протягом десятиліть є предметом глибокого дослідження провідних економістів. Робота багатьох з них, які були відзначені престижною Нобелівською премією, суттєво вплинула на наше розуміння механізмів функціонування цих ринків та їхньої ролі в економіці. Лауреати, які отримали Нобелівську премію за дослідження, пов'язані з функціонуванням фондових ринків: П. Самуельсон, Г. Марковіц, М. Міллер і Ф. Модільяні, В. Шарп, Р. Мертон та М. Шоулз, Дж. Тобін, Ю. Фама, Л. Петер Хансен і Р. Шиллер.

Фондовий ринок також є важливим індикатором стану економіки країни. Рівень індексу фондового ринку може вказувати на стан економіки та динаміку її змін. Наприклад, підвищення індексу може свідчити про зростання довіри до економіки та підвищення інвестиційної активності. З іншого боку, зниження індексу може свідчити про спад на ринку та загрозу стабільності економіки [6].

Сучасна економічна наука не має консенсусу щодо дефініції фондового ринку як об'єкта дослідження. Внаслідок цього, теоретичні дослідження цього феномену можуть здійснюватися за двома основними напрямками. Фондовий ринок можна розглядати як економічне явище і як економічну категорію. У першому випадку, це означає реальний функціональний аспект ринку, де відбувається торгівля фінансовими інструментами. Він включає механізми ціноутворення, ліквідність, обсяги торгівлі та інші параметри, що відображають стан і динаміку ринку [6].

У другому випадку фондовий ринок як економічний феномен є складним об'єктом дослідження, що визначається сукупністю економічних закономірностей та моделей. Його теоретичне осмислення включає, зокрема, теорію ефективного ринку, методи оцінки ризику та доходності, а також інструменти управління інвестиційними портфелями. Фондовий ринок представляє собою складну і багатогранну систему економічних відносин між учасниками щодо кредитування і співвласності через випуск і обіг цінних па-

перів [6]. З інституційної перспективи, фондовий ринок являє собою комплекс взаємопов'язаних організацій та інститутів (біржі, фонди, депозитарії тощо), які забезпечують функціонування механізмів випуску, обігу та регулювання цінних паперів. З відтворювальної точки зору, він є сферою, в якій відбувається постійна генерація фінансових інструментів, мобілізація вільних грошових ресурсів та їх перерозподіл між різними суб'єктами економіки, стимулюючи інвестиційну активність і сприяючи економічному зростанню.

Фондовий ринок – один з ключових елементів функціонування фінансової системи держави, оскільки його ефективна діяльність тісно пов'язана з акумуляцією та перерозподілом тимчасово вільних фінансових ресурсів, а також інвестуванням у пріоритетні сектори економіки. Відповідно до Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», фондовий ринок вважається складовою частиною ринку капіталу. Сутність ринку цінних паперів полягає у взаємодії між учасниками фондового ринку та правовідносинах між ними, які включають емісію (випуск), обіг, виконання зобов'язань, викуп та облік цінних паперів, включаючи деривативні цінні папери [1].

Операції з цінними паперами здійснюють різні фінансові посередники, включаючи:

1. Банки: серед найбільших українських банків, які активно працюють на фондовому ринку, можна виділити: АТ КБ «ПриватБанк», як найбільший банк країни, він займає лідируючі позиції на ринку цінних паперів, банк здійснює широкий спектр операцій, включаючи торгівлю державними та корпоративними облігаціями, акціями, а також надає послуги зберігача цінних паперів. АТ «Ощадбанк» активно розвиває свій бізнес на фондовому ринку, банк є одним з основних учасників первинних та вторинних ринків державних облігацій, а також здійснює операції з іншими видами цінних паперів. АТ КБ «Укресімбанк», відіграє важливу роль у фінансуванні державних програм та підтримці національної економіки, банк активно працює на ринку державних облігацій та бере участь у випусках облігацій великих корпоративних клієнтів. АБ «Укргазбанк» також надає широкий спектр послуг на фондовому ринку, включаючи торгівлю цінними паперами, депозитарні послуги та андеррайтинг.

2. Інвестиційні компанії відіграють ключову роль у функціонуванні сучасних фондових ринків, виконуючи функцію посередника між інвесторами та емітентами цінних паперів. Вони спеціалізуються на управлінні інвестиційними портфелями клієнтів, надаючи широкий спектр послуг, пов'язаних з купівлею, продажем та зберіганням цінних паперів. Одним із лідерів українського ринку інвестиційних послуг є компанія Dragon Capital. Її діяльність охоплює широкий спектр фінансових інструментів та послуг, включаючи: торгівлю цінними паперами; корпоративні фінанси; управління активами.

3. Брокерські компанії відіграють визначальну роль у функціонуванні сучасних фондових ринків, забезпечуючи ефективну взаємодію між інвесторами та емітентами цінних паперів. Як професійні посередники, вони надають широ-

кий спектр послуг, пов'язаних з купівлею, продажем та управлінням цінними паперами. Одним із лідерів українського брокерського ринку є компанія Універ Капітал. Її діяльність охоплює різноманітні сегменти фондового ринку, включаючи: торгівлю цінними паперами; управління активами; інвестиційний консалтинг. Стабільні позиції Універ Капітал на українському фондовому ринку є результатом високого рівня професіоналізму співробітників, постійного розвитку нових продуктів та послуг, а також орієнтації на задоволення потреб клієнтів. Компанія активно співпрацює як з індивідуальними інвесторами, так і з інституційними клієнтами, забезпечуючи високий рівень якості обслуговування та прозорості операцій.

4. Хедж-фонди представляють собою особливий тип інвестиційних фондів, які використовують широкий спектр інвестиційних стратегій з метою отримання максимальної прибутковості. На відміну від традиційних інвестиційних фондів, хедж-фонди мають більшу свободу у виборі інвестиційних інструментів та стратегій, що дозволяє їм досягати високих показників доходності.

5. Недержавні пенсійні фонди, такі як «ПриватФонд», відіграють ключову роль у формуванні пенсійних накопичень громадян. Залучаючи пенсійні внески, вони інвестують їх у різноманітні фінансові інструменти (акції, облігації тощо) з метою отримання стабільного доходу та збереження вартості активів у довгостроковій перспективі. ПриватФонд, як один з лідерів ринку, демонструє ефективність своєї інвестиційної стратегії, досягаючи стабільних результатів та залучаючи все більше учасників. Диверсифікація інвестиційного портфеля є одним з основних принципів діяльності фонду, що дозволяє знизити ризики та забезпечити стабільність доходності.

6. Взаємні фонди, керовані компаніями, такими як «КІНТО», пропонують інвесторам можливість диверсифікувати свої портфелі, розподіляючи кошти між різними видами активів. «КІНТО» як досвідчений керівник активами, пропонує інвесторам доступ до широкого спектру фінансових інструментів, від акцій та облігацій до грошових ринків. Професійне управління активами, здійснюване компанією, дозволяє інвесторам оптимізувати свої портфелі з урахуванням їхніх інвестиційних цілей та рівня ризику.

7. Страхові компанії інвестують страхові премії в різні фінансові інструменти для забезпечення майбутніх страхових виплат. «АХА Страхування» (нині частина компанії «ARX») є одним з провідних страховиків на українському ринку. Компанія здійснює професійне управління страховими резервами, інвестуючи їх у різноманітні фінансові інструменти, такі як облігації, акції та нерухомість. Такий підхід дозволяє забезпечити не лише фінансову стабільність компанії, а й гарантувати своєчасні виплати страхових відшкодувань клієнтам. Інвестиційна діяльність «АХА Страхування» є невід'ємною частиною її бізнес-моделі та спрямована на забезпечення довгострокового розвитку компанії.

8. Венчурні фонди інвестують в стартапи та інші компанії на ранніх стадіях розвитку,

часто з високим ризиком, але з потенціалом для високого прибутку. «AVentures Capital» – це провідний український венчурний фонд, який спеціалізується на інвестуванні в перспективні технологічні стартапи. Інвестуючи в компанії на ранніх стадіях розвитку, фонд підтримує їх зростання та вихід на нові ринки. Портфель «AVentures Capital» включає інноваційні проекти з різних галузей IT-сектору, які мають високий потенціал для масштабування.

9. Приватні інвестиційні фонди інвестують у приватні компанії, часто з метою реструктуризації або розвитку бізнесу перед його подальшим продажем або виходом на публічні ринки. Horizon Capital – це провідна інвестиційна компанія, яка спеціалізується на інвестуванні в приватні компанії середнього та великого бізнесу. Фонд надає капітал для реструктуризації, розвитку та зростання компаній з метою підвищення їхньої вартості. Інвестиційна стратегія Horizon Capital спрямована на підготовку компаній до виходу на публічні ринки або продажу стратегічним інвесторам.

Національний фондовий ринок характеризується значною різноманітністю біржових інституцій. Він включає в себе фондові, товарні та валютні біржі, діяльність яких регламентується чіткими законодавчими нормами. Станом на кінець 2023 року, в Україні функціонувало понад 555 бірж, серед яких універсальні, товарні, сільськогосподарські та інші спеціалізовані майданчики. Ці біржі виконують важливу роль у за-

безпеченні ліквідності ринку, надаючи учасникам можливість здійснювати купівлю і продаж фінансових активів. Універсальні біржі пропонують широкий спектр інструментів, включаючи акції, облігації (табл. 1) та деривативи, тоді як спеціалізовані майданчики зосереджуються на конкретних сегментах, таких як сільськогосподарська продукція або енергетичні ресурси. З розвитком технологій, електронні торгові платформи зайняли важливе місце на фондовому ринку, забезпечуючи швидкість і зручність операцій для інвесторів. Згідно з новими законодавчими ініціативами, зокрема, щодо прозорості торгівлі та захисту прав інвесторів, регулятори намагаються підвищити довіру до фондового ринку та залучити нових учасників.

Аналіз обсягів емісії акцій та облігацій підприємств в Україні за період 2016-2023 років демонструє значну динаміку. Зокрема, 2016 рік характеризувався найбільшим обсягом емісії акцій – 145 205,33 млн грн, що суттєво перевищувало обсяг емісії облігацій (38 297,12 млн грн). Однак вже наступного року спостерігається тенденція до зниження: обсяг емісії акцій скоротився до 128 554,79 млн грн, а облігацій – до 12 426,54 млн грн. Аналіз динаміки випусків акцій та облігацій в Україні за період 2016-2023 років свідчить про значні коливання, обумовлені комплексом внутрішніх та зовнішніх факторів. Після пікового зростання емісії акцій у 2018-2019 роках, спостерігалось різке падіння в 2020 році на тлі економічної невизна-

Таблиця 1

Обсяг емісії акцій та облігацій підприємств протягом 2016-2023 рр.

Роки	Обсяг випуску акцій, млн грн	Випуск облігацій обсяг, млн грн
2016	145205,33	38297,12
2017	128554,79	12426,54
2018	209361,94	6760,49
2019	324844,24	8350,30
2020	22263,97	15458,53
2021	63539,38	11206,09
2022	32982,80	32949
2023	42884,28	9979,08

Джерело: власне дослідження на основі [3]

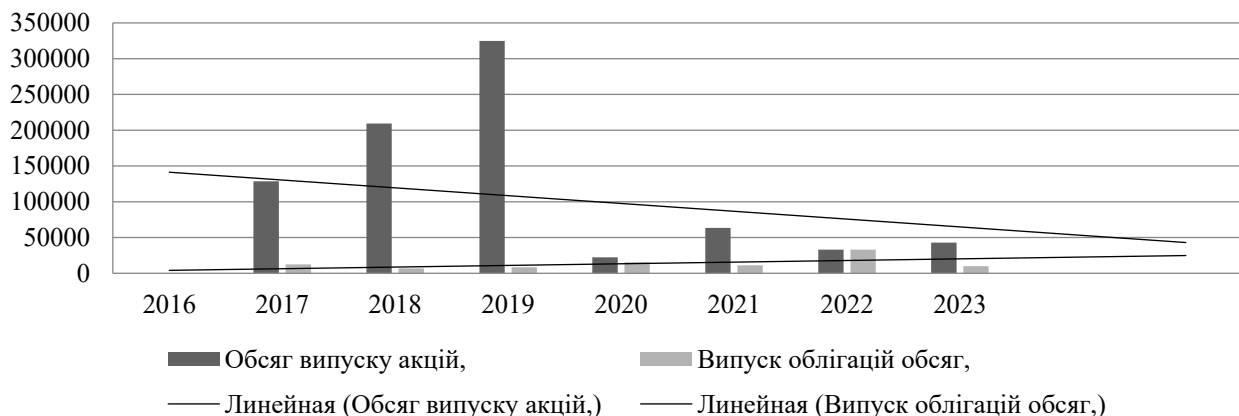

Рис. 1. Динаміка обсягу емісії акцій та облігацій підприємств протягом 2016-2023 рр.

Джерело: складено автором на основі [3]

ченості та пандемії COVID-19. Хоча в наступні роки обсяги емісії акцій поступово відновлювалися, вони залишалися нижчими за показники пікових років. Паралельно з цим, обсяги емісії облігацій демонстрували меншу динаміку, хоча й з помітними коливаннями. Зокрема, після незначного зростання в 2018-2019 роках, обсяги емісії облігацій знову знизилися в 2021 році та продовжували коливатися протягом наступних років.

Динаміка обсягів біржових контрактів в Україні за останні роки значною мірою визначалася зовнішніми факторами, такими як загальна економічна ситуація в країні, геополітичні події та зміна регуляторного середовища. Після спаду в 2017-2019 роках, пов'язаного з економічною кризою та політичною нестабільністю, спостерігається поступове відновлення ринку. Однак, пандемія COVID-19 та повномасштабна війна в Україні внесли свої корективи в динаміку розвитку. Незважаючи на ці виклики, ПФТС та біржа «Перспектива» продемонстрували стійкість і зберегли свої лідируючі позиції.

Протягом останніх років спостерігається тенденція до активізації фондового ринку, що знаходить своє відображення у зростанні обсягів торгів. Для детального аналізу цієї динаміки

та розуміння структури ринку представимо дані про обсяги біржових контрактів організаторів торгівлі за період 2016-2023 роки (табл. 2).

Аналіз структури обсягів біржових контрактів за останні роки вказує на посилення конкуренції між основними гравцями українського фондового ринку. Хоча ПФТС в 2016 році значно збільшила свою частку, «Перспектива» змогла успішно протистояти цьому тренду і поступово відновила свої позиції. Така динаміка свідчить про жорстку боротьбу за лідерство на ринку. Динаміка цих змін була пов'язана з різними факторами, такими як зміни в стратегії розвитку бірж, кон'юнктура ринку, політична та економічна ситуація в країні. Внаслідок втрати «Перспективою» своєї позиції у 2016 році, яка була пов'язана з рядом внутрішніх проблем у самій біржі, така ситуація напряду вплинула на її привабливість для інвесторів. З іншого боку, збільшення частки «Перспективи» у 2017 році вказує на успішне вирішення цих проблем і прийняття ефективних заходів для привернення інвесторів [7].

Висновки. Фондовий ринок є багатоаспектним явищем, що представляє собою систему економічних відносин, пов'язаних з купівлею-продажем цінних паперів. Взаємодія інвесторів, емітентів та посередників у межах цієї системи

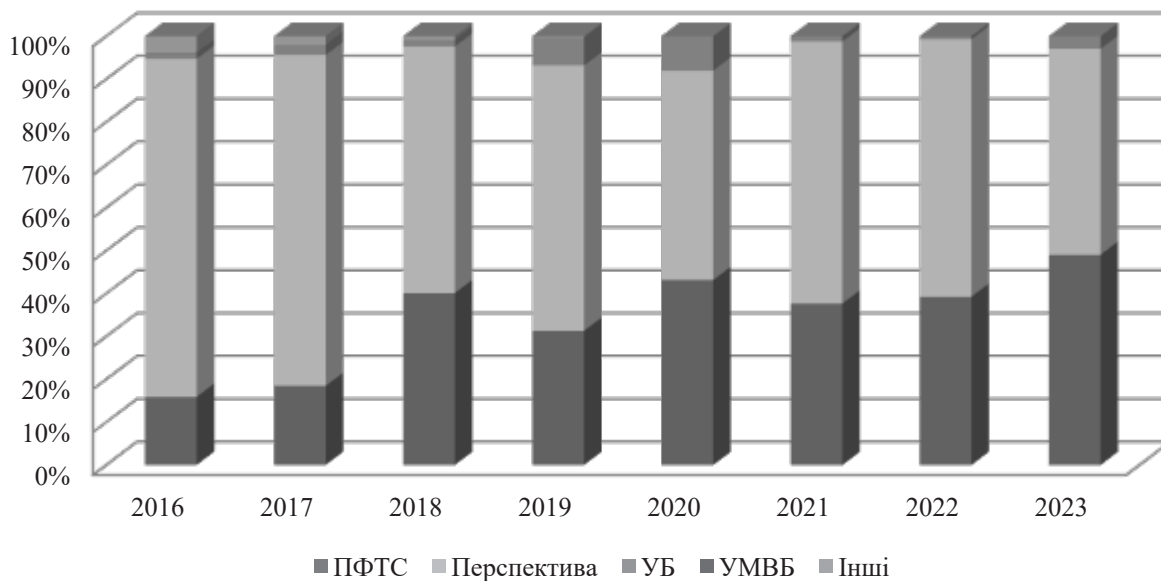

Рис. 2. Динаміка обсягу біржових контрактів в розрізі ключових бірж за 2016-2023 рр., млн грн
Джерело: складено автором на основі [3]

Таблиця 2

Структура обсягу біржових контрактів організаторів торгівлі протягом 2016-2023 рр., %

Роки	ПФТС	Перспектива	УБ	УМВБ	Інші	Разом
2016	15,87	78,82	1,36	0,04	3,90	100,00
2017	18,44	77,19	2,30	0,04	2,02	100,00
2018	40,10	57,52	1,49	0,01	0,88	100,00
2019	31,27	61,92	6,51	0,00	0,30	100,00
2020	43,13	48,81	8,05	0,01	0,00	100,00
2021	37,63	61,11	1,26	0,00	0,00	100,00
2022	39,22	60,06	0,72	0,00	0,00	100,00
2023	49,02	48,04	2,94	0,00	0,00	100,00

Джерело: власне дослідження на основі [3]

забезпечує мобілізацію капіталу для економіки та сприяє її стабільному розвитку. Попри значні політичні та економічні виклики, український фондовий ринок демонструє динамічний розвиток. Регуляторні зміни та адаптація до нових умов стали ключовими факторами зростання. Інтеграція з міжнародними ринками та впровадження цифрових технологій відкривають нові перспективи. Зважаючи на динаміку розвитку українського фондового ринку та його потенці-

ал, можна виділити кілька перспективних напрямків для подальшого зростання: посилення захисту прав інвесторів, розвиток інфраструктури ринку, інтеграція з міжнародними ринками, розвиток інституту інституційних інвесторів, популяризація фінансової грамотності, цифрова трансформація. Реалізація цих напрямків дозволить створити сучасний та ефективний фондовий ринок, який стане одним з двигунів економічного зростання України.

Список літератури:

1. Босак А.О., Дойнік Ю.В. Фондовий ринок України: перспективи розвитку і світовий досвід державного регулювання. *Особливості митного оформлення вантажів у митному режимі «митний склад»*. 2021. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2021/nov/25547/nzmened-290-303.pdf>
2. Близнюк О.П., Ставерська Т.О. Сучасний стан і тенденції розвитку фондового ринку України в умовах викликів війни та фінансової глобалізації. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/54669/1/zb-npr-econ-strat-01-2024-55-71.pdf>
3. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
4. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://nssmc.gov.ua>
5. Заволока Л.О., Лінник О.А., Колесник Д.С. Фондовий ринок: сучасний стан та перспективи розвитку. *Економіка і суспільство*. 2018. № 18. С. 758–762. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/18_ukr/106.pdf
6. Іваненко, О. Г., Петров, І. В. Сучасний стан та перспективи розвитку фондового ринку в Україні. *Журнал економічних досліджень*. 2021. № 12(3). С. 45–67.
7. «Про цінні папери та фондовий ринок», Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
8. Селіванова К., Ключко Л. Фондовий ринок в Україні: проблеми та основні напрями їх вирішення. *Молодий вчений*. 2020. № 4(80). С. 352–355. URL: <https://molodyvchenyi.ua/index.php/journal/article/view/1969/1946>
9. Татарин Н.Б., Олійник О.І. Фондовий ринок як один із елементів фінансового ринку: історія та його сучасний стан в Україні. *Молодий вчений*. 2023. № 3 (115). С. 128–133. URL: <https://molodyvchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5794/5669>
10. Тимошенко Н. Стратегічні напрями розвитку фондового ринку України. *Економіка та суспільство*. 2023. № 53. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2617/2535>

References:

1. Bosak A.O., Doinik Yu.V. (2021) Fondovyi rynek Ukrainy: perspektyvy rozvytku i svitovyi dosvid derzhavnoho rehulivannia [Ukrainian Stock Market: Development Prospects and International Experience of State Regulation]. *Osoblyvosti mytneho oformlennia vantazhiv u mytnomu rezhymi "mytnyi sklad"*. Available at: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2021/nov/25547/nzmened-290-303.pdf>
2. Blyzniuk O.P., Stavarska T.O. Suchasnyi stan i tendentsii rozvytku fondovoho rynku Ukrainy v umovakh vyklykiv viiny ta finansovoi hlobalizatsii [Current state and development trends of the Ukrainian stock market in the context of the challenges of war and financial globalization]. Available at: <https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/54669/1/zb-npr-econ-strat-01-2024-55-71.pdf>
3. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua>
4. Derzhavna komisiiia z tsinnykh paperiv ta fondovoho rynku [State Commission on Securities and Stock Market]. Available at: <http://nssmc.gov.ua>
5. Zavaloka L.O., Linnyk O.A., Kolesnyk D.S. (2018) Fondovyi rynek: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku [Stock market: current state and development prospects]. *Ekonomika i suspilstvo*. № 18. Pp. 758–762. Available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/18_ukr/106.pdf
6. Ivanenko, O. H., Petrov, I. V. (2021) Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku fondovoho rynku v Ukraini [Current state and prospects of stock market development in Ukraine]. *Zhurnal ekonomichnykh doslidzhen*. № 12(3). P. 45–67.
7. "Pro tsinni papery ta fondovyi rynek" [About securities and the stock market]. Zakon Ukrainy vid 23.02.2006 № 3480-IV. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
8. Selivanova K., Kliusko L. (2020) Fondovyi rynek v Ukrainy: problemy ta osnovni napriamy yikh vyrishennia [Stock market in Ukraine: problems and main directions of their solution]. *Molodyi vchenyi*. № 4(80). P. 352–355. Available at: <https://molodyvchenyi.ua/index.php/journal/article/view/1969/1946>
9. Tataryn N.B., Oliinyk O.I. (2023) Fondovyi rynek yakodyn iz elementiv finansovoho rynku: istoriia ta yoho suchasnyi stan v Ukraini [Stock market as one of the elements of the financial market: history and its current state in Ukraine]. *Molodyi vchenyi*. № 3 (115). P. 128–133. Available at: <https://molodyvchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5794/5669>
10. Timoshenko N. (2023) Stratehichni napriamy rozvytku fondovoho rynku Ukrainy [Strategic directions for the development of the Ukrainian stock market]. *Ekonomika ta suspilstvo*. № 53. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2617/2535>